

Lekce 8

CÍRKEV NALÉZÁ ŘEŠENÍ

V 7. lekci jsme společně prostudovali „listy z vězení“ a díky nim jsme uviděli mnohé pravdy o Kristu i církvi; umožnily nám rovněž nahlédnout do charakteru a služby apoštola Pavla. Byli jsme svědky toho, jak během Pavlova věznění v Římě církev učinila značný pokrok na své cestě ke zralosti.

V této lekci se budeme zabývat pěti listy, které byly napsány v letech následujících po Pavlově prvním římském věznění. Pro církev to byly roky pokračující expanze. Byly to však i roky, kdy se církev setkávala s rostoucím odporem. Objevila se nutnost mnohem rozhodněji definovat vztah mezi novou vírou křesťanskou a starodávným judaistickým náboženstvím.

Vedoucí církve čelili těmto problémům v moudrosti, kterou jim Duch svatý uděloval, spoléhající na jeho vedení. Byl určen standard pro vedoucí v církvi. Bylo ozřejmeno, jaký postoj je třeba zaujmout vůči pronásledování. Význam judaismu byl nově vysvětlen ve světle Božího zjevení v Kristu. Toto všechno znamenalo pro církev další pokrok. Během této doby církev získala plnější pochopení svého jedinečné dědictví a také pokračovala v rozvíjení své zvláštní organizační struktury.

osnova lekce

Reakce na růst: Listy Timoteovi a Titovi

Reakce na pronásledování: 1. list Petrův

Reakce na judaismus: List Židům

cíle lekce

Po ukončení této lekce bys měl být schopen:

- uvést, co se z Nového zákona dovídáme o posledních letech života Pavlova a službě Timotea a Tita.
- vylíčit ideál a cíle pastýřské služby, jak nám ji ukazují listy Timoteovi a Titovi.
- rozpoznat učení, týkající se utrpení a křesťanského života, jak je máme obsaženo v 1. listu Petrově.
- na základě Listu Židům vysvětlit vztah mezi křesťanstvím a judaismem.

studijní činnost

1. Obvyklým způsobem si prostuduj rozvinutí lekce. Nezapomeň si vyhledat v Písmu a přečíst všechna uváděná místa.
2. Podle pokynů si přečti 1. list Timoteovi, 2. list Timoteovi, Titovi, 1. list Petrův a Židům.
3. Pokud jsi zodpověděl všechny studijní otázky a opravil všechny nesprávné odpovědi, projdi si znovu celou lekci a pak vypracuj osobní test. Svě odpovědi si porovnej s těmi, které jsou uvedeny na konci učebnice.

rozvinutí lekce

Tuto lekci začneme studiem posledních let života apoštola Pavla. Pak si pozorně projdeme Pavlovy listy adresované dvěma jeho spolupracovníkům, Timoteovi a Titovi. V dalším se zaměříme na 1. list Petrův a List Židům. Tyto listy nám ukáží, jak se církev vyrovnala s problémy, které se objevily v době po Pavlově prvním římském věznění.

REAKCE NA RŮST: LISTY TIMOTEOVI A TITOVÍ

Úkol 1. *Na základě studia „pastorálních epištol“ rozpoznej popř. popiš příslušné aspekty života a učení apoštola Pavla.*

Celek tří dopisů - 1Tm, 2Tm a Tt - je označován jako „pastorální epištoly“. Apoštol Pavel je totiž adresuje svým spolupracovníkům Timoteovi a Titovi a v nich je povzbuzuje a poučuje v jejich pastýřské službě. Zmíněné listy odhalují praktickou stránku Pavlovy moudrosti; můžeme se z nich dozvědět, jakým způsobem Pavel svým spolupracovníkům radil a pomáhal čelit potřebám rostoucí církve.

Pavel dokončuje svůj běh

Jak jsme již podotkli, záznam Skutků apoštolů končí, aniž bychom se dověděli o výsledku Pavlova soudního přelíčení v Římě či o dalších událostech jeho života. Nicméně se na základě některých informací

CÍRKEV NALÉZÁ ŘEŠENÍ

z pastorálních epištol můžeme domnívat, že Pavel byl po svém soudu propuštěn a po nějakou dobu mohl opět svobodně cestovat. Například v 2Tm 4,16-17 Pavel píše, že Pán při něm stál při jeho první obhajobě, a že byl vysvobozen „ze lví tlamy“.

1. V následujícím jsou uvedeny odkazy na Písmo, kde se zmiňují místa, která Pavel navštívil v době po svém prvním soudním procesu, kdy byl na svobodě. Vedle uvedených odkazů napiš názvy těchto míst (v některých případech to budou dvě místa).

- a 1Tm 1,3
- b Tt 1,5
- c Tt 3,12
- d 2Tm 4,20
- e 2Tm 4,13

Ze tří pastorálních epištol to byl 2. list Timoteovi, který byl napsán jako poslední. V té době byl Pavel opět ve vězení a očekával, že už nezůstane dlouho naživu (2 Tm 4,6-7). Byl pravděpodobně popraven za římského císaře Nerona někdy kolem roku 64. n. l.

2. Pastorální epištoly naznačují, že Pavel

- a) byl po svém propuštění omezen ve svém působení pouze na Řím.
- b) v době, kdy psal 2. list Timoteovi, očekával, že bude brzy propuštěn na svobodu.
- c) navštívil Makedonii i jiná místa, než byl opět uvězněn.

Nevíme sice jistě, jak vypadala Pavlova smrt, zato velice dobře víme, jak vypadal jeho život - bylo to jedno slavné vítězství. Od onoho významného dne, kdy se na cestě do Damašku setkal se svým Spasitelem, mu zcela oddaně sloužil. Nehledě na ztroskotání, bičování, kamenování a uvěznění následoval svého Pána. Následkem toho bylo evangelium hlášáno a církve založeny po celé oblasti Středozemního moře. Jak inspirující příklad nám tento apoštol pohanů zanechal!

Služba Timotea a Tita

Timoteus pocházel z řecko-židovské rodiny a mezi věřícími měl dobrou pověst (Sk 16,1-3). Pavel jej s sebou vzal na druhou misijní cestu a od té doby vidíme Timotea stále po jeho boku. Pomáhal mu během tříletého pobytu v Efezu, jako představitel Derbe jej doprovázel do Jeruzaléma (Sk 20,4). Z Ko 1,1 a Fm 1 je zřejmé, že byl s Pavlem i během jeho prvního římského věznění. Když se Pavel po svém propuštění odebral do Efezu, Timotea vzal s sebou; když se pak vydal na další cestu, ponechal jej v Efezu, aby dohlížel na tamější dílo (1 Tm 1,3). Timoteus se patrně znovu připojil k Pavlovi v Římě krátce před Pavlovou smrtí (2Tm 4,9.21). Podle Žd 13,23 byl i sám po nějakou dobu vězněn.

Titus se stal křesťanem v Antiochii. Když povstal spor o obřizku pohanů, Pavel vzal Tita s sebou do Jeruzaléma, aby tuto otázku prodiskutovali s vedoucími tamější církve (Ga 2,1.3). Když se vyskytly jisté obtíže v korintské církvi, poslal Pavel Tita do Korintu, aby jim tyto problémy pomohl vyřešit. Titus se tohoto úkolu úspěšně zhostil (2K 7,6-16). Zdá se, že se ve značné míře podílel i na sbírce pro chudé. Pavel jej nazývá svým „společníkem a spolupracovníkem“. I věřící si Tita velice vážili (2K 8,6.16-24). Po svém propuštění na svobodu navštívil Pavel mj. i Krétu. Když odtamtud odcházel, ponechal tam Tita, aby tamější církev vedl, dokud nepřijdou Artemus a Tychikus (Tt 1,5; 3,12). Titus byl pravděpodobně po nějakou dobu s Pavlem i během jeho druhého římského věznění a později odešel do Dalmácie (2Tm 4,10).

3. Pokud se dané tvrzení týká Timotea, napiš před ně **1**, pokud Tita, napiš **2**.

.... **a** Pomáhal řešit problémy v korintské církvi.

.... **b** Byl ponechán v Efezu, aby dohlížel na záležitosti tamější církve.

.... **c** Pocházel z řecko-židovské rodiny.

.... **d** Jako představitel Derbe šel spolu s Pavlem do Jeruzaléma.

.... **e** Byl ponechán na Krétě, aby vedl tamější církev.

CÍRKEV NALÉZÁ ŘEŠENÍ

1. list Timoteovi

Za nějakou dobu po svém propuštění se Pavel vypravil do Efezu. Když se pak ubíral dál, ponechal tam Timotea, aby v jeho nepřítomnosti církev spravoval. Pavel se chtěl do Efezu očividně vrátit a Timoteovi napsal pro případ, kdyby se jeho návrat měl pozdržet (1Tm 3,14-15). Nepochybně se mu jednalo o to, aby měl Timoteus jasné směrnice, jak jednat v Pavlově nepřítomnosti.

4. Podle 1Tm 1,3-4 měl podle Pavla Timoteus zůstat v Efezu, aby

- vybral peníze na sbírku pro chudé.
- nikomu nedovolil učit odchylným naukám.
- navštívil věřící v okolních oblastech.

Kromě úvodních pokynů ohledně lživých učitelů dal Pavel Timoteovi i pokyny týkající se společné bohoslužby (1Tm 2,1-15), církevní správy (3,1-16), vdov, starších, otroků (5,1-6,2), boháčů (6,17-19). Udělil mu rovněž rady týkající se Timoteova duchovního života a jeho pastýřské služby (1,18-20; 4,1-16; 6,3-16.20-21). Dopis prozrazuje velice úzký vztah mezi Pavlem a Timoteem. Přesto se však Pavel neostýchá psát naprosto autoritativně. Několikrát svému mladšímu spolupracovníkovi připomíná jeho duchovní dědictví (1,18; 4,14; 6,12.20). Zřejmě pociťoval, že Timoteus, ponechán sám ve velmi obtížné situaci, potřebuje tím spíše povzbudit a prožít obnovení svého povolání.

Podle uvedené osnovy si přečti celý 1. list Timoteovi.

1. LIST TIMOTEOVI: POKYNY PRO BOŽÍHO ČLOVĚKA

I. Osobní varování a naléhavá prosba. Čti 1, 1-20.

II. Pravidla církevní správy. Čti 2, 1 - 3, 16.

III. Osobní rady. Čti 4, 1-16.

IV. Směrnice pro vztahy v církvi. Čti 5, 1 - 6, 2.

V. Závěrečné výzvy a napomenutí. Čti 6, 3-21.

KRÁLOVSTVÍ, MOC A SLÁVA

5. Projdi si znovu Pavlovy výzvy k Timoteovi v 1Tm 6,11-16 a pak ve svém sešitě zodpověz následující otázky:

- a Čemu se má Timoteus vyhýbat (viz 6,3-10)?
- b O co má Timoteus usilovat (v. 11)?
- c Jaký boj má Timoteus bojovat (v. 12)?
- d Co má Timoteus uchopit a co zachovat (v. 12 a 14 NPB)?

Pavlem načrtnutý ideál služby a praktické směrnice v 1. listu Timoteovi jsou stejně důležité pro dnešního Božího člověka, jako byly v době, kdy je jako první obdržel Timoteus. Každý, kdo chce svému Pánu věrně sloužit, by je měl pečlivě studovat.

List Titovi

Brzy po napsání 1. listu Timoteovi se Pavel podle všeho vydal na Krétu (Tt 1,5). V té době bylo již evidentně na tomto ostrově mnoho věřících. Možná že uslyšeli evangelium od poutníků, kteří byli o letnicích v Jeruzalémě (Sk 2,11). Pavel těmto věřícím po nějakou dobu sloužil a pak pokračoval ve své cestě. Tita zde ponechal, by uvedl všechny zbývající záležitosti do pořádku (Tt 1,5). Úkol Titův se tedy poněkud lišil od úkolu Timoteova, jemuž bylo uloženo, aby vedl práci, která již byla zorganizovaná.

Obsah Listu Titovi se podobá obsahu 1. listu Timoteovi. I zde se setkáváme s instrukcemi pro volbu starších (Tt 1,5-9), pokyny pro jednání s bludaři (1,11.13; 3,10) i s osobními napomenutími a pokyny (2,7-8.15).

List Titovi však ve srovnání s 1. listem Timoteovi klade větší a konkrétnější důraz na pravé neboli zdravé učení v církvi. Formulace „zdravé učení“ mělo na zřeteli pravdu o Kristu. To byla, na rozdíl od učení bludařů, ta pravá, „zdravá“ pravda.

6. Ve svém poznámkovém sešitě stručně zodpověz následující otázky:

- a Co musí být podle Tt 1,9 starší schopni činit?
- b Čemu měl podle Tt 2,1 Titus učit?

Podle uvedené osnovy si přečti celý List Titovi.

CÍRKEV NALÉZÁ ŘEŠENÍ

TITOVÍ: SMĚRNICE PRO VEDOUcíHO V CÍRKVI

- I. Úvodní poznámky.** Čti 1,1-4.
- II. Ustanovení starších.** Čti 1,5-16.
- III. Vyučování věřících.** Čti 2,1 - 3,8.
- IV. Postup při jednání se sektáři.** Čti 3,9-11.
- V. Závěrečné pokyny.** Čti 3,12-15.

7. Znovu si přečti Tt 2,11-14 a 3,4-7. V těchto oddílech je v pouze několika větách obsaženo mnoho pravd. Na základě přečtených pasáží dokonči ve svém sešitě následující věty:

- a (2,13) Naší blaženou nadějí je...
- b (2,14) Kristus se obětoval, aby nás...
- c (3,5) Bůh nás zachránil ze svého...
- d (3,5) Bůh nás zachránil skrze...
- e (3,7) Jsme ospravedlněni jeho...
- f (3,7) Naše naděje se upíná k...

I přes svou poměrnou krátkost je List Titovi cennou příručkou pro křesťanské pracovníky. Známost v něm uváděných principů a pokynů tvoří zdravý základ pro všechny, kdo chtějí přispět k budování těla Kristova.

1. list Timoteovi, List Titovi a 1. list Petřův (budeme se jím zabývat později) jsou dokladem, že věřící v té době měli již vyvinutější a více určitý způsob organizace. Tyto listy se rovněž mnohem častěji zmiňují o starších a jáhnech (diakonech), než je tomu u listů dříve sepsaných. U těchto vedoucích jsou také přesně určeny požadavky, které by měli splňovat.

8. Ve svém sešitě stručně uveď, jaké požadavky by měl vedoucí splňovat v níže uvedených oblastech. Biblické odkazy tě upozorní na místa, která ti pomohou při formulování tvých odpovědí.

- a Vztah vedoucího k jeho ženě a její charakter (1Tm 3,1.11-12; Tt 1,6)
- b Vztah vedoucího k jeho dětem a jejich charakter (1Tm 3,4-5.12; Tt 1,6)
- c Postoj k penězům (1Tm 3,8; Tt 1,7; 1Pt 5,2)
- d Pověst u těch, kdo jsou mimo církev (1Tm 3,7)
- e Duchovní zralost (1Tm 3,2.6.9; Tt 1,9; 1Pt 5,2-3)

KRÁLOVSTVÍ, MOC A SLÁVA

2. list Timoteovi

Timoteus už nebyl v Efezu, když obdržel od Pavla druhý dopis (2Tm 4,12). Pravděpodobně byl v té době zapojen do evangelizační práce v Makedonii nebo Asii. I v Pavlově životě se okolnosti změnily: byl opět ve vězení (2Tm 1,8; 2,9).

Novozákonní vylicení Pavlových uvěznění a soudních procesů naznačuje, že ze strany římské vlády docházelo postupně ke změně postoje vůči křesťanství. Nejdříve to byla ze strany vládních úředníků Ríma lhostejnost (Sk 18,14-17). Později křesťany tolerovali (Sk 26,30 až 32). Avšak tolerování se časem změnilo v nepřátelství, jak dějiny jednoznačně dosvědčují. Mnoho křesťanů trpělo pro svou víru za císaře Nerona, který v r. 64 n. l. rozpoutal obrovské pronásledování. Jeho obětí se dost možná stal i apoštol Pavel. Pavel Timoteovi napsal, že je připraven podstoupit smrt (2Tm 4,6).

2. list Timoteovi je směsicí rad, varování, napomenutí, žádostí i osobních vzpomínek. Tak jako služebně starší důstojník, který se právě chystá k odchodu z funkce, poučuje svého mladšího kolegu a nástupce, i Pavel poučuje Timotea, jak si má v budoucnu vést. Povzbuzuje jej, aby zůstal věrný (2Tm 1,1-13). Vyzývá jej, aby byl dobrým pracovníkem (2,14-25). Poučuje ho o zlých časech, které - jak viděl v Duchu - se již přibližovaly (3,1-9). Ukládá mu, aby pečlivě vykonával všechny povinnosti, které jeho služba s sebou nese (3,10 - 4,8). Poněvadž v té době byl Pavel, vyjma Lukáše, úplně sám, je zcela pochopitelné, že toužil, aby jeho „milovaný syn“ za ním jak nejdříve přišel a při té příležitosti přinesl i věci, které Pavel zanechal v Troadě (4,9-22).

2. LIST TIMOTEOVI: POVĚŘENÍ NÁSTUPCE

I. Vstupní pozdrav. Čti 1,1-2.

II. Bud' věrný svému povolání. Čti 1,3 - 2,13.

III. Bud' pilný ve své práci. Čti 2,14-26.

IV. Bud' připraven na budoucnost. Čti 3,1-9.

V. Opírej se o Písmo. Čti 3,10-17.

VI. Vyplň svou službu až do konce. Čti 4,1-8.

VII. Osobní požadavky. Čti 4,9-22.

CÍRKEV NALÉZÁ ŘEŠENÍ

9. Ve svém sešitě si vyhotov stejnou tabulku, jako je ta následující. Doplň jednotlivé řádky, tak že do nich vepíšeš chybějící slovo nebo slova. Verše uvedené v levém sloupci ti tvůj úkol usnadní. První řádek ti poslouží jako příklad.

2Tm		POVINNOST SLUŽEBNÍKA
1,14	Chránit	svěřený poklad
2,3	Snášet	
2,8	Pamatovat	
3,14	Setrvávat	
4,2	Hlásat	

10. Během studia pastorálních epištol jsme viděli, že Pavel na novou situaci, vyvolanou růstem církve, reagoval tak, že svým spolupracovníkům uložil, aby

- ustanovili starší - muže, kteří splňovali jím stanovené požadavky na vedoucího.
- čekali, dokud sám nepřijde a neustanoví vhodné muže jako vedoucí.

REAKCE NA PRONÁSLEDOVÁNÍ: 1. LIST PETRŮV

Úkol 2. *Rozpoznej fakta týkající se autora, pozadí a obsahu 1. listu Petrova.*

V letech po Pavlově prvním věznění se církev začala setkávat s rostoucím pronásledováním. Apoštol Petr na tuto situaci zareagoval tak, že věřícím, kteří procházeli těžkými zkouškami a soužením, napsal dopis.

Autor

Petr byl jedním z oněch tří učedníků, kteří byli našemu Pánu nejbliže (Mt 26,37; L 9,28). V některých situacích projevil veliké duchovní porozumění (Mt 16,13-17), jindy však zas žalostně selhal (Mt 16,21-23; 26,69-75). V souladu s Ježíšovým proroctvím se však nakonec změnil z nestálého učedníka v neochvějného a spolehlivého apoštola (Mt 16,18; L 22,31-32). Na základě našeho předešlého studia

KRÁLOVSTVÍ, MOC A SLÁVA

Skutků víme, že byl jedním z předních vedoucích v církvi a mocným svědkem a zvěstovatelem evangelia. Stejně jako Pavel, i on hodně cestoval (1K 9,5); a zrovna tak zřejmě i on zemřel v Římě mučednickou smrtí za Neronova pronásledování.

Pozadí a obsah

1Pt je adresován křesťanům v Malé Asii. Tito věřící prožívali tehdy období soužení a utrpení (1Pt 1,1.6; 3,14; 4,12-19). Tuto oblast již předtím zcela zřejmě navštívil Marek; Petr totiž od něj své čtenáře pozdravuje (1Pt 5,13). Z toho tedy vyplývá, že 1. list Petrův byl napsán někdy po Pavlově propuštění z prvního římského věznění, neboť to byla i doba, kdy se Marek chystal tuto oblast poprvé navštívit (Ko 4,10).

Ačkoli Petr zmíněné věřící neznal osobně, byl si dobře vědom jejich těžkostí. Možná že mu Marek podrobně vylíčil jejich situaci. Nemáme žádné konkrétní informace, kdy tito věřící uslyšeli evangelium poprvé - můžeme se však domnívat, že se obrátili během Pavlovy služby v Efezu (Sk 19,10). Petrova zmínka o starších je dokladem, že křesťané, kterým byl tento list adresován, byli organizováni v církvích (1Pt 5,1). Je možné, že se i v jejich případě jednalo o Neronovo pronásledování, poněvadž Petr prohlašuje, že i ostatní věřící trpí (1Pt 5,9).

Ve svém dopise Petr věřící povzbuzuje a připomíná jim, aby stáli a se svými protivníky jednali v Kristově duchu (1Pt 2,20-23). Staví do protikladu dočasný charakter jejich pozemského utrpení a věčnou slávu v Kristu, k níž byli povoláni (1,6-7; 5,10). Zmiňuje se o naději, kterou mohou mít i uprostřed svých soužení (1,1-12). Připomíná jim jejich duchovní povolání (1,13-2,3). Vysvětluje jim jejich postavení – postavení vyvoleného lidu Božího (2,4-12). Poučuje je o správném postoji k světským autoritám i k sobě navzájem (2,13-3,7). Vyzývá je, aby pokračovali v činění toho, co je správné (3,8-22). Líčí postoj, který by měli mít, pokud byli povoláni trpět pro Krista (4,1-19). Uděluje rady starším, napomíná mladé, aby se podřizovali starším, a všechny vybízí, aby důvěřovali Bohu (5,1-14).

Podle uvedené osnovy si přečti celý 1. list Petrův.

CÍRKEV NALÉZÁ ŘEŠENÍ

1. LIST PETRŮV: RADY TRPÍCÍM

- I. Naše živá naděje. Čti 1, 1-12.
- II. Naše převzácné vykoupení. Čti 1, 13 - 2,3.
- III. Naše výsadní postavení. Čti 2, 4-12.
- IV. Naš osobní příklad. Čti 2, 13-25.
- V. Naše viditelné jednání. Čti 3, 1-22.
- VI. Naš vnitřní postoj. Čti 4, 1-19.
- VII. Naše věčná sláva. Čti 5, 1-14.

11. 1. list Petrův

- a) prohlašuje, že věřící mají poslouchat světské autority.
- b) byl adresován věřícím v Makedonii.
- c) uvádí seznam požadavků, které mají starší splňovat.
- d) uvádí Krista jako příklad hodný následování v utrpení.
- e) byl napsán někdy po propuštění Pavla z jeho prvního římského věznění.
- f) nepřipojuje žádné pokyny pro vedoucí v církvi.

Věřící, kteří Petrův dopis četli, byli nepochybně velice povzbuzeni a potěšeni jeho poselstvím naděje. Jak nápadným svědectvím zároveň tento dopis byl o moci Boží působící v životě samého autora. On, který kdysi zapřel svého Pána, nyní posiluje své bratry (L 22,32). I my dnes čerpáme posilu a povzbuzení ze slov, k jejichž sepsání inspiroval Petra Duch svatý.

REAKCE NA JUDAISMUS: LIST ŽIDŮM

Úkol 3. *Popiš důležité aspekty pozadí a poselství Listu Židům.*

Ze studia Římanům a Galatským víme, že ze začátku mělo mnoho křesťanů obrácených ze židovství problémy správně pochopit, v jakém vztahu je Starý zákon k dílu Ježíše Krista. Judaisté trvali na obřízce, a Pavlovi nezbývalo než se proti nim postavit a hájit pravdu evangelia. Zdá se, že i ostatní křesťané ze Židů lpěli na chrámu a obřadech s ním spojených, namísto aby svou důvěru plně složili v Krista. A právě takovým věřícím adresoval autor Židům svůj list.

Autor a pozadí

Přesná totožnost autora Židům nám není známa - list totiž jméno autora nikde neuvádí. Chybí nám rovněž jakékoli jiné spolehlivé informace o tom, kdo by mohl být autorem tohoto dopisu. Bibličtí vědci jako možného autora navrhuji Pavla, Barnabáše, Apolla a další. Forma a obsah listu však neukazují jednoznačně na žádného z jmenovaných. Víme pouze, že autor chtěl navštívit ty, kterým psal, a že znal Timotea (Žd 13,19-23). Zdá se, že nepatřil k původním učedníkům (2,3). Jeho učení je však s učením apoštolů v naprostém souladu a celé nese neklamné stopy božské inspirace.

Již sám název prozrazuje, že list byl určen křesťanům obráceným ze židovství. Protože se neuvádí žádné město, nevíme, kde tito křesťané žili. Jako předpokládané místo určení navrhuji badatelé Řím nebo Jeruzalém (viz Žd 13,24). Dopis byl pravděpodobně napsán někdy ke konci šedesátých let, ještě před zničením Jeruzaléma a chrámu v r. 70 n. l.

12. Přečti si Žd 2,3-4 a 10,32-34. Z těchto oddílů vyplývá, že křesťané, jimž byl tento dopis určen,

- a) uslyšeli evangelium od těch, kdo je obdrželi přímo od Pána.
- b) byli nově obrácenými věřícími, kteří se poprvé setkali s pronásledováním.
- c) již dříve pro svou víru v Krista trpěli.

Obsah a osnova

Pisatel Listu Židům si byl dobře vědom, že ti, kterým psal, se pomalu přestávali plně ztotožňovat s Ježíšem Kristem. Viděl, že začali projevovat tendenci vyvolit si chrám a s ním spojené důvěrné známé obřady, namísto aby byli poslušni zjevení, které jim Bůh dal ve svém Synovi. Svůj list napsal, aby jim ukázal, jak velice nebezpečný je takový postoj, a aby poukázal na nadřazenost Ježíše Krista nad veškerým obřadnictvím a nařízeními Zákona.

Autor nejdříve ukazuje, jak je Kristus větší než anděl (1,1-2,18), Mojžíš (3,1-4,13), Áron (4,14-7,28). Pak pokračuje vylíčením, jak nová smlouva převyšuje starou (8,1-9,28) a jak dokonalá oběť Kristova byla tou jedinou, která mohla odstranit hřích (10,1-31). Uzavírá názornou

CÍRKEV NALÉZÁ ŘEŠENÍ

ukázkou nutnosti víry (10,32-12,29) a pokyny pro praktickou aplikaci poselství listu (13,1-25). Do svého dopisu vplétá několik varování (jako je např. to v 2,1-4) a třináct napomenutí (viz např. 4,1.16 a 12,1). Během četby listu si těchto varování a napomenutí všimni blíže.

LIST ŽIDŮM: KRISTUS - SVRCHOVANÝ VLÁDCE

- I. Jeho jméno je vyšší.** Čti 1,5 - 2,18.
Srovnání: andělé
- II. Jeho postavení je vyšší.** Čti 3,1 - 4,13.
Srovnání: Mojžíš a Jozue
- III. Jeho kněžství je věčné.** Čti 4,14 - 7,28.
Srovnání: Áron a Melchisedech
- IV. Jeho smlouva je věčná.** Čti 8,1 - 9,28.
Srovnání: stará smlouva
- V. Jeho oběť je konečná a dokonalá.** Čti 10,1-31.
Srovnání: každoroční oběti
- VI. Jeho zaslíbení je jisté.** Čti 10,32 - 12,13.
Ilustrace: hrdinové víry
- VII. Jeho království je neotřesitelné.** Čti 12,14 - 13,25.
Výzva: Ztotožněte se s Kristem

13. V následujícím jsou uvedeny odkazy na šest varování z Listu Židům. Přiřaď jednotlivé odkazy (pravý sloupec) k formulacím, které nejlépe vystihují obsah příslušného místa (levý sloupec).

a Neodvracejte se pro svou nevěru od Boha.	1) 2,1-4
b Nezneuctěte (nepošlapejte) Božího Syna.	2) 3,7-19
c Neodvracejte se od toho, který mluví z nebe.	3) 4,11-13
d Nepohrdněte tak slavným spasením.	4) 5,11 - 6,12
e Nebuďte neposlušní.	5) 10,19-31
f Směřujte k dospělosti.	6) 12,25-29

KRÁLOVSTVÍ, MOC A SLÁVA

14. Níže jsou uvedeny čtyři oddíly z Listu Židům, ve kterých je kněžství Kristovo srovnáváno s různými stránkami levitského kněžství. Dokonči jednotlivé věty, tím že na základě příslušného oddílu uveď podobnost nebo rozdíl mezi oběma druhy kněžství.

a Áron byl na kněze povolán (5,4-6). Kristus

.....
b Levitských kněží muselo být mnoho, protože umírali a nemohli sloužit trvale (7,23-25). Ježíšovo kněžství

.....
c Levitští kněží vcházel do stánku zhotoveného lidskýma rukama s krví obětních zvířat (9,1-14). Kristus vešel do (prošel)

.....
d Levitští kněží obětovali oběti rok co rok (9,23-28). Kristus se obětoval

.....
Jak jsme viděli, obsahuje Židům mnoho vzácných pravd o Ježíši Kristu a jeho díle. Poselství listu bylo pro jeho adresáty - křesťany obrácené ze židovství - nesmírně důležité a neméně důležité je i dnes pro nás. Stejně jako oni, i my si musíme uvědomit, že Ježíš je náš velekněz, ten, k němuž všechny judaistické oběti a obřady ukazovaly. I nám byl uložen běh. Vytřejme v něm tedy s pohledem upřeným na Ježíše (Žd 12,1-2). Jak je úžasné vědět, že Ježíš se za nás u Otce neustále přimlouvá (7,25). Prvním křesťanům pomohl vyrovnat se s růstem a protiventstvem a pochopit jejich duchovní dědictví. Skrze své Slovo může dát moudrost a vedení i dnešním věřícím, nehledě na možné problémy či potřeby.

CÍRKEV NALÉZÁ ŘEŠENÍ

osobní test

1. PŘÍRAZOVÁNÍ. Přiřaď jednotlivé listy (pravý sloupec) k příslušným názvům obsahu nebo faktům týkajícím se dějinného pozadí a obsahu (levý sloupec).

a	Název: <i>Pověření nástupce.</i>	1) 1. list Timoteovi
b	Název: <i>Rady trpícím.</i>	2) 2. list Timoteovi
c	Popisuje vztah mezi křesťanstvím a judaismem.	3) Titovi
d	Byl adresován Pavlovi spolupracovníkovi do Efezu v době, kdy Pavel pokračoval ve svých cestách.	4) 1. list Petrův
e	Název: <i>Kristus - svrchovaný vládce.</i>	5) Židům
f	Název: <i>Pokyny pro Božího člověka.</i>	
g	Adresován muži, který měl za úkol zorganizovat skupinu věřících na Krétě.	
h	Poslán věřícím v Malé Asii, kteří trpěli pronásledování.	
i	Název: <i>Směrnice pro vedoucího v církvi.</i>	
j	Obsahuje několik vážných varování před zneuctěním díla Kristova.	
k	Byl napsán během Pavlova druhého římského věznění.	

OTÁZKY S VÝBĚREM SPRÁVNÉ ODPOVĚDI. Vyber nejvhodnější (nejvýstižnější) dokončení.

2. Potřebu zdravého učení v církvi zdůrazňuje především

- List Titovi
1. list Petrův
- List Židům

KRÁLOVSTVÍ, MOC A SLÁVA

3. Podle Listu Židům se Kristovu kněžství nejvíce podobá kněžství

- a) potomků Léviho.
- b) Áronovo.
- c) Melchisedechovo.

4. Pavlovy dopisy jeho spolupracovníkům ukazují, že podle Pavlova očekávání měli tito spolupracovníci vybírat církevní vedoucí především na základě

- a) jejich nadšení a zkušeností s veřejnými promluvami.
- b) jejich tužby sloužit v církvi jako vedoucí.
- c) duchovní zralosti a schopnosti dobře vést svou rodinu.

5. Jedním z důležitých předmětů 1. listu Petrova je

- a) zdravé učení v církvi.
- b) křesťanský postoj v utrpení.
- c) výběr Božích mužů na místa vedoucích.

6. KRÁTKÉ ODPOVĚDI. V následujícím jsou uvedeny citace ze všech pěti listů, kterými jsme se zabývali v této lekci. Identifikuj jednotlivé citace, tak že do vyhrazeného prostoru vepíšeš název příslušného listu. (V některých případech citace obsahuje víc než jeden verš.)

- a Ty však mluv, co odpovídá zdravému učení... Ukázala se Boží milost, která přináší milost všem lidem.
- b Hlásej slovo Boží... Dobrý boj jsem bojoval... Pospěš si, abys přišel za mnou co nejdřív.
- c Kristus však přinesl za hříchy jedinou oběť, navěky usedl po pravici Boží.
- d Kdo však trpí za to, že je křesťan, ať se nestydí, ale slaví Boha, že smí nosit toto jméno.

CÍRKEV NALÉZÁ ŘEŠENÍ

- e Když jsem odcházel do Makedonie, žádal jsem tě, abys dále zůstal v Efezu a nikomu nedovolil učit odchylným naukám.
- f Jak bychom mohli uniknout my, pohrdneme-li tak slavným spasením?

odpovědi na studijní otázky

8. (Tvoje odpovědi by se měly podobat níže uvedeným.)
- a Nesmí mít více jak jednu ženu; její charakter má vzbuzovat úctu.
 - b Musí být s to dobře vést své děti. Jeho děti jej mají ctít a mají mít slušné chování.
 - c Nemá být ziskuchtivý, zjištný - nemá mít lásku k penězům.
 - d Má mít dobrou pověst u těch, kdo jsou mimo církev.
 - e Musí být schopen učit a povzbuzovat druhé. Musí se držet pravdy. Nemá být nově pokřtěný (teprve nedávno obrácený).
1. a Makedonie.
- b Kréta.
 - c Nikopolis.
 - d Korint a Milét.
 - e Troada.
9. (Tvoje odpovědi by se měly podobat níže uvedeným.)
- 1,14 Chránit svěřený poklad.
 - 2,3 Snášet zlé jako řádný voják Krista Ježíše.
 - 2,8 Pamatovat na Ježíše Krista.
 - 3,14 Setrvávat v tom, čemu se naučil.
 - 4,2 Hlásat slovo Boží.
2. c) navštívil Makedonii i jiná místa, než byl opět uvězněn.
10. a) ustanovili starší - muže, kteří splňovali jím stanovené požadavky na vedoucího.
3. a 2) Titus.
- b 1) Timoteus.
 - c 1) Timoteus.
 - d 1) Timoteus.
 - e 2) Titus.

KRÁLOVSTVÍ, MOC A SLÁVA

11. a) prohlašuje, že věřící mají poslouchat světské autority.
d) uvádí Krista jako příklad hodný následování v utrpení.
e) byl napsán někdy po propuštění Pavla z jeho prvního římského věznění.
4. b) nikomu nedovolil učit odchylným naukám.
12. a) uslyšeli evangelium od těch, kdo je obdrželi přímo od Pána.
c) již dříve pro svou víru v Krista trpěli.
5. (Tvoje odpovědi by se měly podobat níže uvedeným.)
a Má se vyhýbat lásce k penězům.
b Má usilovat o spravedlnost, zbožnost, víru, lásku, trpělivost, mírnost.
c Má bojovat dobrý boj víry.
d Má uchopit věčný život a zachovat příkaz, který mu byl udělen.
13. a 2) 3,7-19.
b 5) 10,19-31.
c 6) 12,25-29.
d 1) 2,1-4.
e 3) 4,11-13.
f 4) 5,11 - 6,12.
6. (Tvoje odpovědi by se měly podobat níže uvedeným.)
a Má být schopen povzbuzovat ve zdravém učení.
b Měl učit tomu, co odpovídá zdravému učení.
14. (Tvoje odpovědi by se měly podobat níže uvedeným.)
a Kristus byl rovněž povolán - aby byl knězem navěky podle řádu Melchisedechova.
b Ježíšovo kněžství nepřechází na jiného, neboť on zůstává navěky.
c Kristus prošel stánkem větším a dokonalejším - nebeským stánkem. Vešel do svatyně se svou vlastní krví.
d Kristus se obětoval jednou a provždy.
7. (Tvoje odpovědi by se měly podobat níže uvedeným.)
a Kristův slavný příchod.
b aby nás vykoupil a posvětil.
c slitování.
d obmytí, jímž jsme se znovu zrodili k novému životu skrze Ducha svatého.
e milostí.
f věčnému životu.

CÍRKEV NALÉZÁ ŘEŠENÍ

poznámky